

Харківський національний економічний університет
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
Інститут економіки Уральського відділення РАН (Росія)
Уральський федеральний університет – УПІ (Росія)
Варшавський технологічний університет «Варшавська політехніка» (Польща)
Університет ЛІОН 2 ім. Люм'єра (Франція)
Братиславський економічний університет (Словаччина)

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Економічний розвиток України в сучасному просторі і часі»

**присвяченій видатному ученому-економісту
О. Г. Ліберману**

23 – 24 жовтня 2013 року

м. Харків

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ АКТИВІЗАЦІЇ СТРУКТУРНО-ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Гнатенко Марина Костянтинівна, викладач

кафедри менеджменту і маркетингу в міському господарстві

Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова,

e-mail: mary8381@mail.ru

Основною метою регіональної політики держави є створення рівноцінних умов життя в різних районах країни, оптимальне використання їх територій, природних і трудових ресурсів. З цієї точки зору, саме управління соціально-економічним розвитком (СЕР) регіону має забезпечувати позитивний вплив на галузеву структуру економіки, на розподіл виробництва і труда, рівень добробуту і прибутків населення. На регіональному рівні мають формуватися рівні оптимальні можливості для розвитку підприємств різних галузей, поліпшення стану внутрішнього споживчого ринку, скорочення існуючих соціальних протиріч та забезпечення високої якості життя населення. Крім того, саме в регіонах процеси структурно-інноваційної трансформації економіки набувають цільову орієнтацію на конкретних суб'єктів господарювання. Саме цілеспрямований характер конкретних заходів з ДРЕ, що реалізуються на рівні певної території, дає змогу щодо ґрунтовного вибору варіанту здійснення структурно-інноваційних трансформацій (СІТ) із урахуванням конкретних обставин діяльності підприємств та наслідків такого роду перетворень для соціально-економічного стану регіону, що об'єктивно зумовлює необхідність суттєвого посилення уваги до пошуку шляхів вирішення проблем стратегічного планування СЕР регіону.

Сучасні проблеми СЕР територій України пов'язані з двома джерелами суспільно-економічних трансформацій. Першим із таких джерел є характерне для сучасних умов безперервне виникнення новітніх тенденцій у розвитку економіки та суспільства, прискорення НТР, трансформація природного оточення людини тощо. Територія є своєрідним ядром економічної, соціальної й екологічної облаштованості людей, а також мобілізації із цієї метою матеріальних, трудових, фінансових й інтелектуальних ресурсів. Саме на

регіональному рівні стає можливим зіставлення структури й масштабів виробництва з інтегральним природно-ресурсним потенціалом для визначення пріоритетів його використання.

Іншим джерелом змін, які призводять до активізації суспільних трансформацій, стає процес структурно-інноваційних перетворень в економіці та господарстві держави, інтенсивні культурні та громадські зсуви, обумовлені прагненням до самоідентифікації нового незалежного українського суспільства.

Таким чином, в умовах структурно-інноваційної трансформації економіки України задачі формування стратегії соціально-економічного розвитку території, адекватної сучасним складним вимогам до забезпечення усталеного регіонального СЕР, набувають особливого значення. Підвищення актуальності проблем стратегічного планування розвитку територій насамперед обумовлюється також об'єктивними закономірностями протікання процесу структурно-інноваційної трансформації економіки, що включає до свого складу цілісну послідовність економічних, соціальних, культурних перетворень, які здійснюються на рівні національної економіки, її галузей, регіональних господарських комплексів і в рамках окремих підприємств.

Необхідність і значення стратегічного управління СЕР регіону складається у забезпеченні взаємозв'язку і спадкоємності між процесами ринкового реформування на макроекономічному рівні і в рамках окремих підприємств, а також у досягненні збалансованості та цілеспрямованості розвитку територій, яке має бути забезпечено попри наявність об'єктивних конфліктів і диспропорцій, що випливають із самої природи просторової стратегії розвитку національної економіки та господарства, а саме – загальновиробничих, цільових, міжфазових, територіально-галузових і просторово-часових протиріч.

Метою державної регіональної політики як складової стратегії економічного та соціального розвитку України є створення умов для динамічного, збалансованого розвитку територій, усунення основних регіональних диспропорцій, зміцнення конкурентоспроможності регіонів.

Основним пріоритетним завданням регіональної економічної політики, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності економіки країни, є забезпечення подальшого розвитку науково-технологічного та інноваційного потенціалу регіонів, тобто мають бути насамперед створені умови для

формування в кожному регіоні сучасного виробничого комплексу, здатного до розвитку та забезпечення внутрішніх потреб, нарощування експорту конкурентоспроможної продукції та послуг, збільшення обсягів виробництва наукоємної промислової продукції на основі найбільш повного використання вітчизняного виробничого потенціалу. Крім того, принциповим положенням сучасної європейської регіональної політики є забезпечення самостійності регіонів щодо визначення цілей свого розвитку та можливості фінансування заходів для їхньої реалізації передусім за рахунок власних джерел та залучених інвестицій. Таким чином, основою політики економічного зростання на регіональному рівні в Україні має стати раціональне використання трудового потенціалу та виробничих ресурсів, максимальне сприяння розвитку малого та середнього бізнесу, забезпечення раціонального використання навколишнього середовища. Зазначений підхід передбачає підвищення ролі та відповідальності місцевих органів влади за майбутнє території, необхідність пошуку нових інструментів стимулювання економічного розвитку, зокрема об'єднання зусиль місцевого бізнесу, громадськості, самоврядування та держави. Регіональні та місцеві органи влади мають стати ключовими в організації розвитку території. Держава повинна делегувати їм низку повноважень з метою максимального наближення послуг адміністративного та суспільно-го характеру до населення, підсилення спроможності територіальних громад та їхніх представницьких органів до вирішення місцевих проблем власними силами, тобто сприяти створенню інституціональних умов, які б дозволили регіонам повністю реалізувати наявний у них потенціал, максимально збільшити їхній внесок у національну економіку, здобути конкурентні переваги на світових ринках.